

Dødsfall: håndtering av avdød ved bekreftet eller mistenkt SARS-CoV-2 (Covid-19)

Smittevernsutstyr skal benyttes ved all håndtering av avdøde med bekreftet eller mistenkt SARS-CoV-2 (Covid-19) smitte.

Retningslinjer fra FHI, Helsedirektoratet og andre myndigheter skal følges.

SARS-CoV-2 (Covid-19) smitter etter døden primært gjennom dråpesmitte og kontaktsmitte.

Smitteregime og beskyttelsesutstyr ved håndtering av døde med bekreftet eller mistenkt SARS-CoV-2 (Covid-19) smitte:

Generelt

- Antall involverte personer bør reduseres til et minimum.
- Alle som er i kontakt med avdøde må utføre adekvat håndhygiene

Personlig verneutstyr og arbeidsrutiner ved håndtering av avdød med kjent eller mistenkt SARS-CoV-2 (Covid-19) smitte

- Anbefalinger fra Helsedirektoratet skal følges, se «[Håndtering av døde med Covid-19 skal gjennomføres i henhold til gjeldende rutiner ved dråpesmitte](#)» under smittevern for helsepersonell (kirurgisk munnbind, fuktbestandig frakk med lange ermer, hansker, øyebeskyttelse).
- Bruk av åndedrettsvern (FFP3 eller FFP2) bør prioriteres til risikosituasjoner der man har aerosoldannende prosedyrer.
- I enkelttilfeller der smitterisiko vurderes som større (risiko for aerosoldannelse, siving av kroppsvæsker, omlegging av kiste fra utlandet etc.) vurderes bruk av fuktbestandig smittefrakk og åndedrettsvern Klasse FFP3 eller FFP2.

Rengjøring/desinfisering

- Alt utstyr som har vært i kontakt med den døde, eller man anser som mulig forurenset under arbeidet må rengjøres og desinfiseres med bruk av godkjent desinfeksjonsmiddel. Vanlige rengjøringsmidler og desinfeksjonsmidler er effektive mot SARS-CoV-2. Renholdspersonale skal benytte samme type personlig verneutstyr som angitt for personell som steller den døde.
- Arealer rengjøres i henhold til lokale retningslinjer.

Transport

- Det anbefales at avdøde skal legges i morspose (likpose) merket smitte før videre transport fra dødssted. Den døde skal fraktes i lukket pose.
- Personell som skal håndtere avdøde videre (transport, oppbevaring, stell og nedlegg i kiste, begravesbyrå etc.) må varsles om mulig SARS-CoV-2 (Covid-19) smitte hos avdøde.

Oppbevaring av avdød med kjent eller mistenkt SARS-CoV-2 (Covid-19) smitte

- Avdøde oppbevares i lukket morspose merket smitte.
- Kapasitet for oppbevaring av døde håndteres i dialog med og begravesbyråene og Virke gravferd, eventuelt gravferdsetaten og lokale myndigheter.

Syning og rituell vask i sykehusarealer

Arealer og infrastruktur varierer mellom helseinstitusjoner og lokal tilpasning vil være nødvendig.

- Syning av den døde kan gjennomføres (se anbefaling fra Helsedirektoratet). Det er ikke behov for beskyttelsesutstyr, men kontakt med den døde bør begrenses. Dersom de pårørende har berørt den døde må håndhygiene utføres før de berører noe annet i rommet.
- Rituell vask kan gjennomføres i dialog med det aktuelle begravellesbyrået (se anbefalinger fra helsedirektoratet). Antall deltagere bør begrenses sterkt. Deltagere må bruke personlig verneutstyr som angitt for personell som steller den døde.
- I de tilfeller der gravferdsklikken er ikke å bruke kiste bør liket svøpes i likklede/tekstiler og deretter legges i lukket morspose.

Obduksjon ved kjent eller mistenkt SARS-CoV-2 (Covid-19) smitte

- Medisinsk obduksjon utføres i utgangspunktet ikke ved verifisert SARS-CoV-2 smitte.
- Medisinsk obduksjon kan utføres ved mistenkt SARS-CoV-2 smitte hvis det vurderes som særs viktig. I tilfelle skal det testes for SARS-CoV-2 smitte før obduksjon. Ved positiv test obduseres i utgangspunktet ikke.
- Ved medisinsk obduksjon ved mistenkt SARS-CoV-2 smitte med negativ test følges vanlig smitteprosedyre med bruk av fuktbestandig smittefrakk og åndedrettsvern Klasse FFP3.
- Renhold etter medisinsk obduksjon ved mistenkt SARS-CoV-2 smitte utføres som etter smitteobduksjon, med bruk av godkjent desinfeksjonsmiddel. Også renholdspersonale skal benytte personlig verneutstyr som angitt ovenfor.
- Informasjon til begravellesbyråer om adekvat smittevern må håndteres lokalt.

4. Referanser

[Helsedirektoratet smittevern for helsepersonell \(koronavirus\)](#)

[FHI Tiltak i spesialisthelsetjenesten \(smitteregime og beskyttelsesutstyr; stell og transport av døde\)](#)